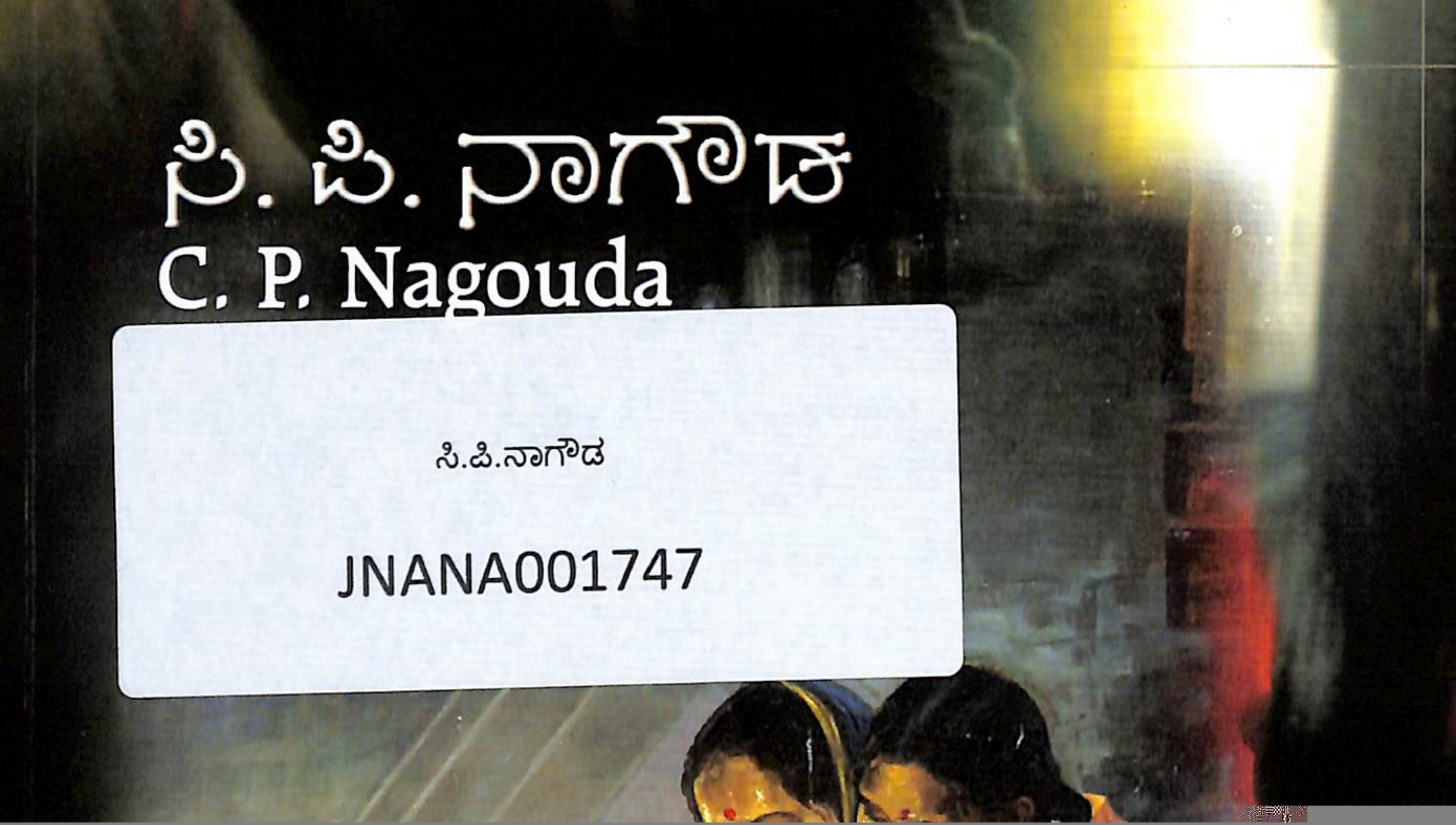

ಸಿ.ಪಿ.ನಾಗೌಡ
JNANA001747

ಸಿ. ಪಿ. ನಾಗೌಡ

ಡಾ. ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಗವಾಯಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

C.P. Nagowda : A monograph by **Dr. Lakshmidevi Gawai**
Published by : Registrar : **V. N. Mallikarjuna Swamy,**
Karnataka Lalithakala Academy, Kannada
Bhavana, J.C. Road, Bangalore - 560002

ಹಕ್ಕುಗಳು : ಲೇಖಕರು

ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 52

ಬೆಲೆ : 70/-

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ : ವಿ. ಟಿ. ಕಾಳೆ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ವಿ. ಎನ್. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮಿ
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ. ಸಿ. ರಸ್ತೆ ಬೆಂಗಳೂರು - 560 002.
ದೂರವಾಣಿ : 080-22480297

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಆರ್. ಅನಿಲ್

ಆಂಗ್ಲ ಅನುವಾದ : ಪ್ರಕಾಶ ಸರ್‌ಮಕದಮ್

ಮುದ್ರಣ
ರಶ್ಮಿ ಪ್ರಿಂಟ್ ಸರ್ವೀಸ್
ನಂ. 8, 1ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ,
ಕಲಾಸಿಪಾಳ್ಯ ಹೊಸ ಬಡಾವಣೆ
ಬೆಂಗಳೂರು - 560 002
ದೂರವಾಣಿ : 9901916581

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನುಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಕಳೆದ ನಲವತ್ತುಮೂರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಲಲಿತ ಕಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲಾಸಕ್ತರ ಹಾಗೂ ಕಲಾವಿದರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಿತ್ರ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರ ಸಾಧನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಕಲಾವಿದರ ಮಾಲೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕಲಾವಿದರ ಮಾಲೆಯು ಆಯಾ ಕಲಾವಿದರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲಾ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಕಲಾವಿದರ ಪರಿಚಯದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗೂ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಕಲಾವಿದರನ್ನೂ ಅವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನೂ ಹೊರ ರಾಜ್ಯದ ಓದುಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಕಟಿತ **ಸಿ. ಪಿ. ನಾಗೌಡ** ಪುಸ್ತಕವು ಅವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಲೇಖಕರೂ ಸ್ವತಃ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಲಾವಿದನ ಜೀವನ, ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಲಾವಿದರ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಚಯವು ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಓದುಗರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಮೊದಲು ಕಿರು ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಲಾವಿದರ ಪರಿಚಯದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಈಗ ದೊಡ್ಡ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಓದುಗರ ಕೈಗಿತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಎಂದಿನಂತೆ ಕಲಾಸಕ್ತರು, ಕಲಾವಿದರು, ಕಲಾ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗಿತಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದ ರಶ್ಮಿ ಪ್ರಿಂಟ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಅವರಿಗೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೂ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು — ವಿ. ಟಿ. ಕಾಳೆ

ಲೇಖಕರ ನುಡಿ

ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ನೈಜ ಕಲೆಯ ರಸಋಷಿ ಎನಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಚೆಟ್ಟಿಯವರ ಕುರಿತು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಅದೇ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದ ಇನ್ನೋರ್ವ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಪಿ. ನಾಗೌಡ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸಂತೋಷವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

91 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಶ್ರೀ ನಾಗೌಡ ಅವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, ಅವರ ಕಲಾ ಅನುಭವದ ಏಳು ಬೀಳುಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಇವರು ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಶ್ರೀ ವಡಣಗೇಕರ ಅವರ ಕಲಾಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ಮುಂಬಯಿಯ ನೂತನ ಕಲಾ ಮಂದಿರದಿಂದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ನೈಜ ಕಲಾಶೈಲಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಇವರು ಇನ್ನೂ ತುಂಬು ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುವೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಸಹಕರಿಸಿದ ನನ್ನ ಬಾಳಸಂಗಾತಿ ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ಈ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಸಲು ಕಾರಣರಾದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ವಿ. ಟಿ. ಕಾಳೆ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶ ಸರ್‌ಮಕದಮ್ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಡಾ. ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಗವಾಯಿ

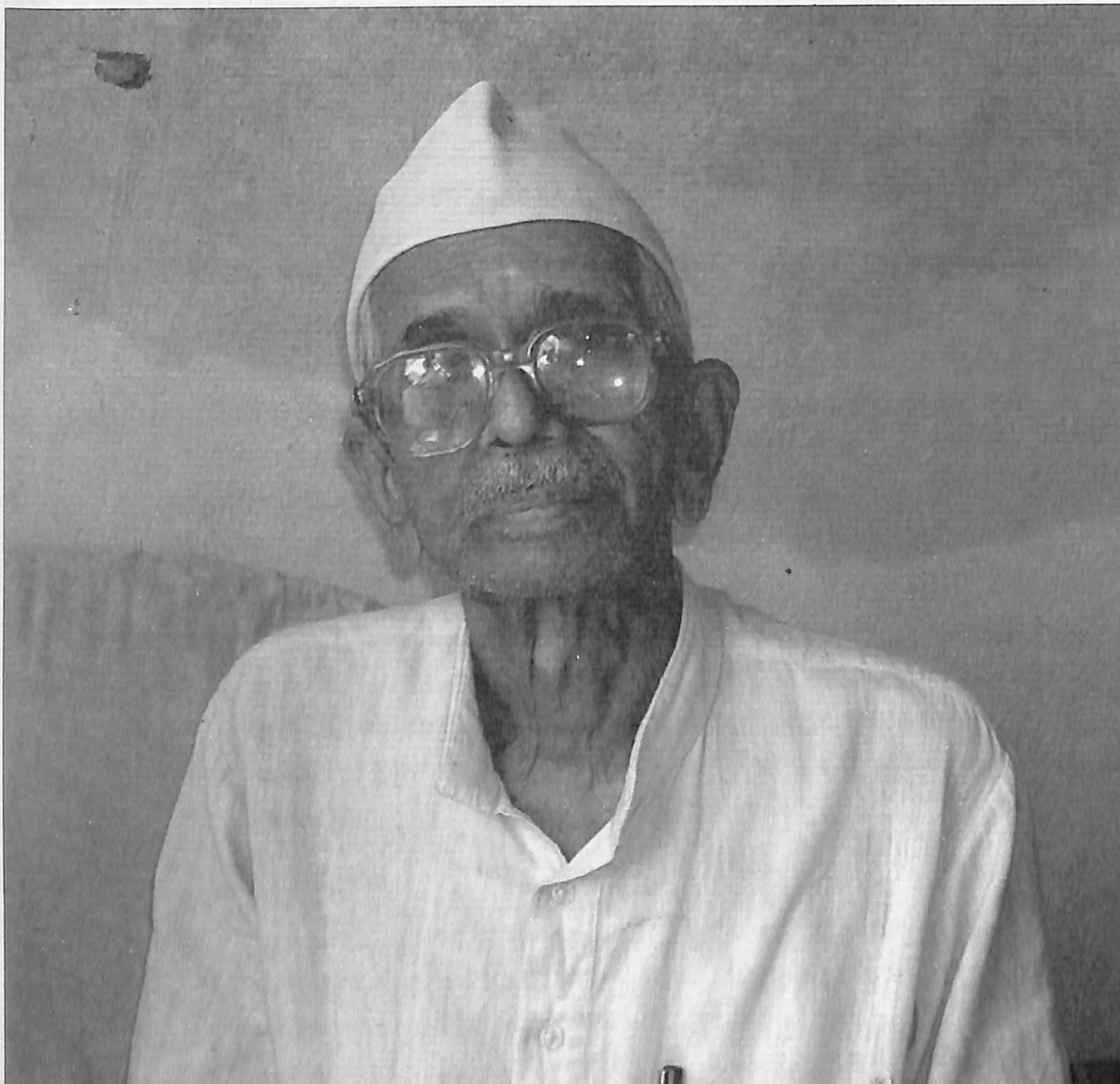

ಸಿ. ಪಿ. ನಾಗೌಡ

ಬೆಳಗಾವಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಂಬಯಿಯ ಗಡಿಭಾಗದ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಇದಾವುದರ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರತಿಭಾವಂತರನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿ, ನಾಟಕರಂಗ, ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವರು ಹಲವರು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬರದೇ ಎಲೆಮರೆಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ. ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಪಿ. ನಾಗೌಡ ಒಬ್ಬರು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಮತ್ತು ಸೌಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದವರು, ಸೌಮ್ಯಸ್ವಭಾವದ ಇವರಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಕಲಾ ಪ್ರತಿಭೆ ಅಡಗಿದೆ. ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ ನಡತೆ ಹೊಂದಿದ ಇವರು ಎಂದೂ ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಹೋದವರಲ್ಲ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡವರು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಕ್ಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಮ್ಮಣಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಡ ರೈತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಇವರ ಪೂರ್ತಿ ಹೆಸರು ಚನ್ನಮಲ್ಲಪ್ಪಾ ಪರಗೌಡ ನಾಗೌಡ ತಂದೆ ಸತ್ಯವಾದಿ ಶ್ರೀ ಪರಗೌಡ ತಾಯಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾಶಿಬಾಯಿ ಇವರ ಉದರದಲ್ಲಿ 1914ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಶರಣತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಹೊಂದಿದ ಇವರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಬದುಕನ್ನು ಸವೆಸಿದವರು. ಈಗ ಅವರಿಗೆ 91 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು, ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಅಮ್ಮಣಗಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ 5ನೇ ಇಯತ್ತೇ ನಂತರ ನಿಡಸೊಸಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ನಂತರ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದರು.

ಕಲಾ ಪ್ರೇರಣೆ

ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಕಲೆ ಅರಳಲು ಆ ಚೇತನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ನೆಲ ಅಮ್ಮಣಗಿಯ ಹಳ್ಳಿಯ ವಾತಾವರಣ ಮನೆಯ ಪವಿತ್ರ ಪರಂಪರೆ ಅವರ ಕಲಾ ಪ್ರತಿಭೆ ಫಲವತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನಾಗಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳಲು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾದವು. ಚಿಕ್ಕವರಿರುವಾಗ ಅವರ ಸಹೋದರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಗಣಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಇವರು ಸಹ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತೆಯೇ ಆಗ ಅವರ ದೇವರ ಮನೆಯ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಇವರೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಗಿತ್ತು.

ಕಲೆ ಅವರ ಹುಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ ದೈವದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಅಮ್ಮಣಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವಾಗ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಬದಲಿಗೆ ಒಂದು ಚಿತ್ರ

ರಚಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇವರ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ನೆರೆಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸುವ ಜನಪದ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಇವರಿಂದಲೇ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ಹೀಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗೋಡೆ, ನೆಲ, ಪಾಟಿಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕ ಚಿತ್ರಗಳ ರಚನೆಯ ಜೊತೆ ಅವರ ಕಲೆ ಅರಳಿತು. ಶಾಲಾ ಓದಿನಲ್ಲೇ ತಮಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಸೈ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ರಜೆ ಇದ್ದಾಗ ಗುಬ್ಬಿ ಕಾಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮನುಷ್ಯರ ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ನೇತು ಹಾಕಿ ಇತರ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬರದಂತೆ ತಡೆ ಒಡ್ಡುವುದು ಇದರಿಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸಹ ಆ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಇವರ ನೈಜ ತದ್ರೂಪ ಚಿತ್ರಶೈಲಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಬೇಡ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಿತ್ರ ಬರೆಸಲು ಇತರ ಹಳ್ಳಿಗರಿಂದ ಬಾಲಕ ನಾಗೌಡ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಬೇಡಿಕೆ.

ಕಲಾ ವ್ಯಾಸಂಗ

ನಾಗೌಡ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕಲೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಗರಿಗೆದರಿಕೊಂಡು 5ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುವಾಗಲೇ ಅಮ್ಮಣಗಿಗೆ ಬಂದ ಸರ್ಕಸ್ ಕಂಪನಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಈ ಗೀಳನ್ನು ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಖಾಸ್‌ಗಿಸ್ ಅವರು ಗಮನಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು ಆಗಲೇ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ಗ್ರೇಡ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದರು.

ಇವರಲ್ಲಿರುವ ಕಲಾಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಅವರ ಮನೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಇರುವ ವಿನಾಯಕರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಬಾಲಕನ ಪ್ರತಿಭೆ ಕಮರಿಹೋಗದಿರಲೆಂದು ನಾಗೌಡ ಅವರನ್ನು ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕೊಲ್ಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು ಇದಕ್ಕೆ ಮನೆಯವರ ಬೆಂಬಲವು ಸಿಕ್ಕಿತು.

1934ರಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ-ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರಾದ ಶ್ರೀ ಗಣಪತರಾವ ವಡಣಗೇಕರ ಅವರ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಒಳ್ಳೆಯ ತರಬೇತಿ ದೊರೆಯಿತು. ಕಲಾವಿದನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಲಾ ವಾತಾವರಣ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿತು. ಕಲಾ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಡಣಗೇಕರ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗಚಿತ್ರ, ಸ್ಥಿರರೂಪ ಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಸಂಯೋಜನಾ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಮುಂಬೈನ ಜೆ. ಜೆ. ಕಲಾ ಶಾಲೆಯ (ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಶೈಲಿ)ಯಂತಹ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಮೂಲಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತರು. ನೈಜ ಕಲಾ ಶೈಲಿಯನ್ನೇ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಂಡು, ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಒಬ್ಬರು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂದಿಸಿದ ಅಭ್ಯಾಸ, ಜೊತೆಗೆ ವಿರಾಮದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೆ, ಬಸ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ನಂತಹ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯಾಕೃತಿಗಳ ಕರಡು ಚಿತ್ರ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗುಡ್ಡದ ನಿಸರ್ಗದ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಗಳ ರಚನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ರ್‍ಯಾಪಿಡ್ (ತೀವ್ರಗತಿಯ) ಸ್ಕೆಚ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ ದಿನಾಲೂ ಐವತ್ತು -ನೂರೂ ಚಿತ್ರ ಕರಡುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವೆಂದು ಅವರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಾರಿ ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸೃಷ್ಟಿಸೌಂದರ್ಯದ ಖಣಿಯೇ ಆದ ಪಂಚಗಂಗಾ ನದಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ನಿಸರ್ಗ ಪರಿಸರ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವವರು ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಬರುವ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಹೀಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ಮೂಲಕವೇ ಬಣ್ಣಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ ನೆರಳು ಬೆಳಕಿನ ಆಟವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುವ ಬಣ್ಣಗಳ ಛಾಯೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಧಗಂಟೆಯಲ್ಲೆ ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಆದರೇ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಯಾರೋ ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಳುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆಂದು ವಿಷಾಧವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಿಸರ್ಗದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಗಿಡ, ಮರ, ಬಳ್ಳಿ, ನೀರು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೂಬೆ ಹೂಬ(ಮರಾಠಿ ಶಬ್ದ) (ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ) ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ತಮ್ಮ ನೈಜ ಕಲಾ ಶೈಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಈ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪರ್ಕ ದೊರೆಯಿತು. ಕಲಾ ಮಹರ್ಷಿಗಳಾದ ಅಬಾಲಾಲ ಹಮಾನ, ಬಾಬುರಾವ ಪೆಂಟರ, ಮಾಧವರಾವ್ ಬಾಗಲ್ ಅಚರೇಕರ, ಪರಂಡೇಕರ, ಎಸ್.ಎಸ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮುಂತಾದವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಪರಸ್ಪರ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಕಲಾಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಿತು ಹಾಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಜಾತಿಬಂತ್ರಿ, ಇದರಿಂದ ಬಂಗಾರ ಹಾಗೂ ಬೆಳ್ಳಿ ಪದಕ ಬಹುಮಾನ ಪಡದೆ ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬಲ್ಲದವರಿಂದ ಕಲಿತು ಮುನ್ನಡೆಯುವ ಸ್ವಭಾವ.

ಕಲಾ ಗುರುಗಳಾದ ವಡಣಗೇಕರ ಅವರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋಗಲು ಆದೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಕಲಾವಿದ ಡಿ.ಜಿ. ಬಡಿಗೇರ ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ, ಮುಂದೆ ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಸ್.ದಂಡಾವತಿಮಠ ಅವರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ನೂತನ ಕಲಾಮಂದಿರ ಕಲಾಸಕ್ತರಿಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿರುವ ಶಾಲೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡದ ಮಂದಿ ಎಂದರೆ ದಂಡಾವತಿಮಠರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂತೋಷ ಅಂತೆಯೇ 1938ರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಕಲಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು.

ಜೆ. ಜೆ. ಕಲಾಶಾಲೆಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂಥ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯ, ಕಲಾಬೋಧನೆಯು ಅಲ್ಲಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭಿಲಾಷೆಯಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ರೂಪದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ ತೊಡಿಸಿ ಭಾವಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅಸ್ಪದ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೂ ರೇಖಾಚಿತ್ರಣಕ್ಕೂ ಸ್ವತಃ ದಂಡಾವತಿಮಠ ಗುರುಗಳೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಕಲಾಗುರುಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಿಂದ

ನಾಗೌಡರು ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ರಚನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ದಂಡಾವತಿಮಠರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಲಾ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಸ್ಮರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಕಲಾಗುರುಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಶಿಷ್ಯವೃಂದ ಅಪಾರ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ, ಶ್ರೀ ಎ. ಎ. ಅಲಮೇಲಕರ, ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಪಂಡಿತ, ಹಳದನಕರ, ಮಾಳಿಗುರ್ಜರ ಮುಂತಾದ ಕಲಾವಿದರ ಸಂಪರ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ನಾಗೌಡ ಅವರಿಗೂ ಲಭಿಸಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು.

ಕಲಾವೃತ್ತಿ

ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ 1938ರಲ್ಲಿ ಉದರ ನಿಮಿತ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂಬೈನ ಚಲನಚಿತ್ರದ ಕಲಾವಿಭಾಗವನ್ನು ಸೇರಿದರು ಅಂದಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಸಿನೇಮಾ ಕಂಪನಿ ಸಾಗರಮೂಹಿಟೋನದಲ್ಲಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಆರ್ಟ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಚಲನಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಸಂಗ, ಕಾಡುಕುಣಿತದ ಪರಿಸರ ಇರಲಿ, ಅರಮನೆಯ ವೈಭೋಗ, ದರ್ಬಾರಿನ ಪೀಠೋಪಕರಣ, ರಾಜ ರಾಣಿಯರ ಪೋಷಾಕಿನ ವಸ್ತ್ರವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಅಂತಪುರ ಹೀಗೆ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕರಡು ಪತ್ರಿ (ಸ್ಕೆಚ್) ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ನಂತರ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಸಲುವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಹೀಗೆ ಕಲೆ ಅವರ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿಯಾಯಿತು.

ಒಮ್ಮೆ ಹನುಮಂತ ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ದದ ಬಾಲವನ್ನು ಸುತ್ತಿ (ಸುಮಾರು 15 ರಿಂದ 20 ಅಡಿ ಎತ್ತರ) ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಂಥ ದೃಶ್ಯದ ಸೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾಗೌಡರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರಂತೆ, ಈಗಿನ ದಿನಮಾನಗಳಂತೆ ಆಗ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಗೌಡರು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಮುಂಬೈನ ಅಂಧೇರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದಪ್ಪವಾದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕೂದಲ ಮೈವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಕುರಿ ಉಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಅದನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಲಿಗೆಯನ್ನು ಬಡಿಸಿ ಹನುಮಂತ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳರಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತಂತೆ ನಂತರ ಚಿತ್ರ ನೋಡಿದಾಗ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹನುಮಂತ ತನ್ನ ಬಾಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಹಾಗೆ ತೋರಿತಂತೆ ಇಂತಹ ಕಲಾ ನಿರ್ದೇಶನ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಜಾಣತನ ಮತ್ತು ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದ ಹಾಗಿದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಡಿನ ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನವಿಲುಗರಿಗಳನ್ನೇ ಕಾಡಿನ ಜನರ ವೇಶಭೂಷಣದಂತೆ ಕರಡು ರಚಿಸಿ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಕಾರಣವಾದರು ಹೀಗೆ ವೈವಿಧ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಕರಡು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸತತ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಕೇಶ್ವರ ಗ್ರಾಮದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ತುಂಬಾ ಕೆಲಸಗಳ ಮಧ್ಯ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ 1941ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಸ್ಲಿಮರ ದಂಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಆಯ್ತು. ಆಗ ಈ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಎರಡು ಮನೆತನಗಳು ಹೆದರಿ ತಮ್ಮ ಕುಡಿಜೀವಗಳು ಬದುಕುಳಿದರೆ ಸಾಕೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಕೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬರಲು ಒತ್ತಾಯದ ಕರೆ ಬಂದಿತು. ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲದೇ ಹೆತ್ತವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸದೆ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕುಟುಂಬ ಸಹಿತ ಸಂಕೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಈಗ ನಿಜವಾದ ಬದುಕಿನ ಹೋರಾಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಲಾ ಜೀವನದ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು. ಆಗಿನ್ನೂ ಬಣ್ಣದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತಹ ಕಾಲ ಈಗಾಗಲೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ಇವರಿಗೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಊರುಗಳಿಂದ ಗಣ್ಯರ, ಹಿರಿಯರ ಭಾವಚಿತ್ರ ರಚಿಸಲು ಕರೆ ಬಂದವು. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಇದೇ ರೀತಿ ಸಾಗಿದ್ದ ಬದುಕಿಗೆ ಆಧಾರದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಲಗದ್ದೆ ಕೂಡ ಇತ್ತು ಮುಂದೆ ಮಕ್ಕಳಾದ ಮೇಲೆ ಸಂಸಾರ ದೊಡ್ಡದಾದಂತೆ ಈ ದುಡಿಮೆ ಸಾಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿಚಿತವಿರುವ ಕಲೆ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು.

1944ರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿರುವ ಊರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಡೇಲೈಟ್ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯುವುದು. ಮುಂಬಯಿಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಅವರಿಗೆ ಸುಲಭ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾಪೂರ್ಣ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯುವುದು ನೀರು ಕುಡಿದಷ್ಟೇ ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳಿಗಾಗಿ ಜನರ ಬೇಡಿಕೆಯೂ ಇತ್ತು. ಈ ಮಧ್ಯ ಅವರ ಚಿತ್ರರಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿತು.

ನಂತರ ಊರಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಂತು ಆಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾಗೌಡರು ಅಲ್ಲೆ ಜಾಗ ಪಡೆದು ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಸ್ವಂತ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಇವರ ಸುಭಾಷ ಫೋಟೋ ಸ್ಟುಡಿಯೋಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಾಲನೆ ದೊರೆತು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನದಲ್ಲೆ ಹೆಸರುವಾಸಿ ಆಯಿತು. ಯಾವ ಆತಂಕಗಳಿಲ್ಲದೇ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವಾಗ ನಾಗೌಡರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತಡೆಹಿಡಿದಿದ್ದ ಚಿತ್ರ ರಚನೆಯ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಗರಿಗೆದರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಇಬ್ಬರೂ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಒಬ್ಬರ ನಂತರ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಇವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ನಿಂತು ಕೆಲವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೇನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂಬ ಭರವಸೆ ಬಂದ ನಂತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೊರಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಲಾ ಸೇವೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಭಾವಚಿತ್ರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನಿತರ ಸಂಯೋಜನ ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಯಾವ ಕಲೆಯ ವಾತಾವರಣವೂ ಇಲ್ಲದ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಧಾರಿಸದೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಒಂದು ವಾತಾವರಣವನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ ಸಂಕೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಯಾಸಕರ ಕೆಲಸ ಆಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಕಲೆಯ ಅಭಿರುಚಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮಹಾದಾಸೆ ನಾಗೌಡ ಅವರದು, ಅಂತೆಯೇ ತಮ್ಮ ಸ್ಟುಡಿಯೋದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಆರ್ಟ್‌ಗ್ಯಾಲರಿ ಮಾಡಿ ತಾವು ಜಲವರ್ಣ, ತೈಲವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ನಿಸರ್ಗಚಿತ್ರ, ಭಾವಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಸಂಯೋಜನಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಕರಡು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು.

ಸಂಕೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಅಂಬೇಡಕರ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಪ್ರಾತ್ಯೇಕ್ಷತೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ರ ರಚನೆಯ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ತಾವು ಮಾಡುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಜವಾದ ಕಲಾವಿದನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಮೂಡಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನೋಧರ್ಮದವರು. ಅದನ್ನೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಾಸಕ್ತರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಕಲಾವಿದನಾದವನು ತನ್ನ ಅಂತಃ ಚಕ್ಷುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೂಲಪ್ರಧಾನ ಗುಣವನ್ನು ತನ್ನ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹ ಒಳಗಣ್ಣು ಕಲಾವಿದನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾದಾಗಲೇ ಅದು ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರೂ ಅನುಭವ ಪಡೆದು ಬೆಳೆಯಲಿ ಅನ್ನುವಂತಹ ವಿಶಾಲವಾದ ಮನಸ್ಸು ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆನಂದವೂ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ಆಸೆ ಇಲ್ಲದೇ ಕಲಾ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರ ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಮನೆ ಮಟಗಳಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಚಿತ್ರ ರಚಿಸಲು ಕರೆ ಬಂದಿತು. ಬೈಲಹೊಂಗಲ ಇಂಚಲಶ್ರೀ ಮಠದಲ್ಲಿ, ನಿಡಸೋಸಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಜೀವಮಾದರಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 5'x7' ಕ್ಯಾನವಾಸ್ ಮೇಲೆ ಕಥಾ ಆಧಾರಿತ ಪೌರಾಣಿಕ ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇಶ್ವರಿ ಚಿತ್ರ ತೈಲಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಗಡಿಹಿಂಗ್ಲಜ, ನಿಪ್ಪಾಣಿ, ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ಹೆಬ್ಬಾಳ, ಅಮ್ಮಣಗಿ, ಗೋಕಾಕ್, ಸಂಕೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಭಾವಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ನಿಸರ್ಗ ಸಂಯೋಜನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಇವರ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಚಿತ್ರಗಳು ಮರಾಠಿಮೌಜ, ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಯೂಸ್ಟ್ರೆಡ್ ವೀಕ್ಲಿಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದುಂಟು. ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ಮತ್ತು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಿ.ಪಿ. ಅಮ್ಮಣಗೀಕರ ಅಂತಲೇ ಸಹಿ ಹಾಕಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕಾರಣ ಅಮ್ಮಣಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು ಅದು ಇವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವೂ ಕೂಡಾ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಜನ ಇವರನ್ನು ಅಮ್ಮಣಗಿ ಊರಿನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅಮ್ಮಣಗೀಕರ ಆದರು ತಿರುಗಿ ಸಂಕೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿದ ನಂತರ ಇವರು

ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಮನೆತನದ ಹೆಸರಾದ ನಾಗೌಡ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅದು ಮುಂದೆ ಶಾಶ್ವತವೂ ಆಯಿತು.

ಕಲಾ ಸೃಷ್ಟಿ

ನೈಜಕಲೆ ಅಮೂರ್ತರೂಪದ ಆಧುನಿಕ ಕಲೆ ಎಂಬ ವರ್ಗೀಕರಣ ಇಂದಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಕಲಾವಿದರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮನೋಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಅವರವರ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಗೌಡ ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೈಜಕಲೆಯಲ್ಲೇ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗೌಡ ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾವಿದರಾದ ದಂಡಾವತಿಮಠ, ಅಲ್ಮೇಲಕರ, ಹಾಲಭಾವಿ, ಮಿಣಜಗಿ, ಎಂ. ಎ.ಚೆಟ್ಟಿ, ಅಚರೇಕರ, ಎಸ್.ಎಂ. ಪಂಡಿತ ಮುಂತಾದವರು ರಚಿಸುವಂಥ ಭಾವಚಿತ್ರ, ನಿಸರ್ಗಚಿತ್ರ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಯೋಜನ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆಯ ನೈಜ ಶೈಲಿಯೇ ನಿಜವಾದ ಗಂಭೀರ ಕಲೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ನಾಗೌಡ ಅವರು ಇದರಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ.

ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾದ ಸೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರು ಸ್ಪಂದಿಸದಂತಹ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ತಾವು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ಕಂಡುಕೊಂಡಂತ ನೈಜ ಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರರಚನೆಯಲ್ಲೇ ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಇದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದವರು, ಆದರೆ ಅಮೂರ್ತ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅನಿಶ್ಚಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಕಲೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಆದರ್ಶಗಳೇನೆ ಇದ್ದರು ಕಲೆಗಾಗಿ ಕಲೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಇವರಿಗೆ ಹೊಸತು ಹಾಗಾಗಿ ಹೊಸದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಇವರು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ಈ ರೀತಿ ಚಿತ್ರ ರಚಿಸುವ ಮನೋಕಲ್ಪನೆಯ ಆಯಾ ಕಲಾವಿದನ ವೈಯ್ಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕಲಾ ಪ್ರವಾಹದ ವಿವಿಧ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶೈಲಿ ಆಶಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕೃತಿ ಸರ್ವಕಾಲಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನ ಪಡೆದು ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಯೋಗದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯವೋ ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ ನೈಜಕಲೆ ಸರ್ವಕಾಲೀಕ ಎಂಬುದು ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಸಿಕ ನೋಡುಗನು ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾದೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಸಹಜ ಇಂದಿಗೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲಾ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳ ರೆಂಬ್ರಾಂಟ್, ಲಿಯೋನಾರ್ಡೋ, ಡ.ವಿಂಚಿ, ಮೈಕಲೆಂಜೆಲೋರಂತಹ ನೈಜ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಪೂರ್ವ ವಿಧಿಯಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ, ಅಲ್ಲದೇ ಆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಜಗತ್ತಿನ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರ ಮನ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಾಗ ಇಂತಹ ನೈಜಕಲೆ ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಮನನೀಯವಾದುದೆಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಾದೃಶ್ಯದ ಅಂಶ ನೈಜಕತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕಲೆಯು ಜನರ ರಸಾನಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜ ಯಾವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತೊ ಅಂತಹ ನೈಜ ಶೈಲಿಯನ್ನೆ ನಾಗೌಡರು ತಮ್ಮ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳಿಗುಣವಾಗಿ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನೇ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಕಲಾಕೃತಿಯ ಕಲಾವಿದನ ಸಮಗ್ರ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೇ ಕಲಾವಿದನು ಸಮಗ್ರ ಜನಾಂಗದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸಮಾಜ ಒಪ್ಪಿದ್ದನ್ನೆ ಕಲಾವಿದರು ಚಿತ್ರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ತೃಪ್ತಿಯು ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾಗೌಡರು ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ.

ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು

ಮುಂಬಯಿಯ ಕಲಾವೃತ್ತಿಯಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬಂದ ನಂತರ ಅದೇ ಅಕ್ಕಾಡೆಮಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ಜಲವರ್ಣ, ತೈಲವರ್ಣ, ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಂದು ಸ್ಟಾಂಪಿಂಗ್ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಚಿತ್ರಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರವಾಗಲಿ, ಭಾವಚಿತ್ರವಾಗಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜಲವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಪಾರದರ್ಶಿಕೆಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ ಯಲ್ಲದೇ ಅಷ್ಟೇ ಕಠಿಣವಾದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಜಲವರ್ಣಕ್ಕೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನಾಗೌಡರವರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರಿಂದ ಜಲವರ್ಣದ ಚಿತ್ರ ರಚನೆಯ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅರಿತು ಈ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಕಲಾವಿದರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಾವಿದರು ಜಲವರ್ಣಗಳನ್ನು ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರ ರಚಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ನಾಗೌಡರವರು ಭಾವಚಿತ್ರ, ಜೀವ ಮಾದರಿ ಚಿತ್ರ, ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಸಂಯೋಜನಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜಲವರ್ಣಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಹಿಡಿತ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರ ರಚಿಸುವುದೆಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಆನಂದ ಕಾರಣ ನಿಜವಾದ ಕಲಾವಿದನಾಗುವವನು ಬಣ್ಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ನಿಸರ್ಗದ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬಣ್ಣಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಛಾಯೆಗಳ ಚಕ್ಕಂದದಾಟ ವರ್ಣಗಳ ಏರಿಳಿತಗಳು, ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ನಿಜವಾದ ಆನಂದ ಅರಿವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇವರು ರಚಿಸಿದ ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಗಳು ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣ (Old master) ಹಳೆಯ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದರ ಚಿತ್ರದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೇ ಕಾಣಬಹುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಭಾರತೀಯ ಭೂದೃಶ್ಯಕಲೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಕಲಾವಿದರೆಲ್ಲರೂ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಲಾವಿದರ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾಗೌಡರು ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ.

ಇವರ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ 'ಸಿವಿಲ್ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್' ಹಾಗೂ 'ಹಳೆಯ ರಾಜವಾಡೆ' ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಳಸಿರುವ ಕೆಲವೇ ಬಣ್ಣಗಳು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಬಳಸಿದ ನೀಲ ವರ್ಣ ಕಟ್ಟಡದ ಗಟ್ಟಿತನದ ಅನುಭವವನ್ನು

ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬರಿ ನೀಲಿ, ಹಳದಿ ಮತ್ತು ಕಂದುಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಬಳಸಿದರೂ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಸದಂತೆ ತಮ್ಮ ತಾಜಾತನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದಿವೆ. ಆ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುಗಳು ಮೈವಳಿಕೆ, ನೆರಳು, ಬೆಳಕಿನ ವಿಭಜನೆ, ಹಾಗೂ ಜನರು ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವಂತಹ ಚಲನೆ, ಕಟ್ಟಡದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ ಜಲವರ್ಣ ವಿಧಾನ, ಛಾಯಾಮೌಲ್ಯ, ದೃಶ್ಯಾಂತರದ ಅನುಭವಗಳು ಅವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಲಾವಿದನ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು ಅವನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಭೂದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಭೂಭಾಗ ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ಅವರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಚಿತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಕಟ್ಟಡದ ಭಾಗ ಅದನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ರೀತಿ ಉತ್ತಮ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಸಂಯೋಜನಾ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತೇರಿದ ನಂತರ ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರ ಇದಾಗಿದೆ. ಭವ್ಯವಾದ ದೇವಾಲಯದ ಹಿಂಭಾಗ ಬಿಸಿಲು ನೆರಳಿನ ಛಾಯಾಂಕನೆ ಪಾರದರ್ಶಿಕೆ ವರ್ಣಗಳ ಬಳಕೆ, ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಗುಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನ ದೇವಾಲಯದ ಮೈವಳಿಕೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆತ್ತನೆಯ ನಕ್ಷೆ ಕಲ್ಲಿನ ಗಟ್ಟಿತನ ಇದರೆಲ್ಲದರ ಅನುಭವ ನೀಡುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯ ಹಾಗೂ ಜನರ ನೆರಳಿನ ಛಾಯಾಂಕನೆ ನಮಗೆ ಸಮಯವನ್ನು ಸಹ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ ಅವರ ಪ್ರತಿಭಾಶಕ್ತಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದುದು.

ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಗಳಂತೆ ಭಾವಚಿತ್ರ ರಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನೇ ಇವರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾವಚಿತ್ರರಚನೆಯು ಕಲಾಕಾರನ ವೃತ್ತಿಯ ಗೌರವಯುತವಾದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೇ ವರ್ಣ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಣ ಪ್ರಚಲಿತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕೆಲಸ ಇದಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಸಾರೆ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರೂಪದರ್ಶಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದವು ಆಗಿವೆ. ಭಾವಚಿತ್ರ ಒಂದು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಕಲೆ ಇದು ಎಲ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಇರುವ ರೂಪದರ್ಶಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡಂತೆ ನೆರಳು ಬೆಳಕು ಛಾಯೆ ಮೂಡಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯರೂಪದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಿತ್ರವಲ್ಲ. ಚಿತ್ರಿಸಿದಂಥ ಚಿತ್ರ ರೂಪದರ್ಶಿಗಳನ್ನು ಹೋಲುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರೂಪದರ್ಶಿಯ ಅಂತಃ ಸತ್ವವನ್ನೇ ಹಿಡಿದಿಡುವ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಯತ್ನವಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ಭಾವಚಿತ್ರ ರಚನೆ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಜೀವಂತಗೊಳಿಸಿ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರಲ್ಲಿ ನಾಗೌಡ ಒಬ್ಬರು.

ಭಾವಚಿತ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪದರ್ಶಿಯ (ತದ್ರೂಪತೆ) 'ಹೂಬಾಹೂಬ' ಚಿತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ರೂಪದರ್ಶಿಯ ಸೂತ್ತಲೂ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ಬಣ್ಣಗಳು ರೂಪದರ್ಶಿಯ ಮೂಲ ಬಣ್ಣದ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕಲಾವಿದನಾದವನು ಇಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಾಗೌಡರ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಭಾವಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಜೀವಮಾದರಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಜಲ ಹಾಗೂ ತೈಲ ವರ್ಣಗಳ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶತಾಯುಷಿಯಾದ ಅಮ್ಮಿಣಗಿಯ ಹಿರಿಯ ರೈತ ಚನ್ನಪ್ಪಜ್ಜನ ಜೀವಮಾದರಿ ಚಿತ್ರ ತೈಲವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪಿನ ಭಾಗದ ತೀವ್ರತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ರುಮಾಲು, ತೊಟ್ಟ ಅಂಗಿ, ಅರಿವೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ತ್ರಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಗಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಿತ ನೆರಳು-ಬೆಳಕಿನ ಛಾಯಾಂಕನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಅವಲೋಕದ ಅರಿವು ನೋಡುಗನಿಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

1936ರಲ್ಲಿ ಜಲವರ್ಣದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ರೂಪದರ್ಶಿ ತಾತ್ಯಾಸಾಹೇಬ ಇನಾಮದಾರ ಅವರದು, ಇಲ್ಲಿ ಕುಂಚದ ಎಳೆತಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣದ ಹಿಡಿತ, ಒಂದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಣವನ್ನಾರಿಸಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಆದರಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಗಳ ಬೆರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮೃದು ಚಲನೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ರೂಪದರ್ಶಿಯ ಬಲಭಾಗದಿಂದ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆರಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ತ್ರಿಮಾನದ ಕಲ್ಪನೆಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಮುಖದ ಮೇಲೆ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ನೆರಿಗೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಚರ್ಮದ ಪರಿಣಾಮವಿದೆ ಮೂಗು ಹಾಗೂ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳಕು, ಬಿಳಿಮೀಸೆ, ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಕೆಂಪು ತಿಲಕ ಮುಖದ ವರ್ಣದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತಿರುವ ರೀತಿ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಂತಿಕೆ ಇದೆ.

ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಬಿಳಿ ರುಮಾಲು, ಬಿಳಿಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಬಿಳಿಯ ಕೋಟಿನ ಛಾಯೆಯನ್ನು ನೀಲವರ್ಣದ ಕುಂಚದ ಎಳೆತಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೈವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅರಿವೆಯ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಪಿಂಗಡಿಸಿದ ನೆರಳು ಬೆಳಕು ಕುಂಚದ ಎಳೆತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಮುಖದಲ್ಲಿಯ ಉಬ್ಬು ಕಗ್ಗುಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವರ್ಣದಲೇಪನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅವರಿಗಿದ್ದ ಶರೀರ ಅಂಗರಚನೆಯ (Anatomy) ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಭಾವ ನಿಖರತೆಯೇ ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೋಮಲ, ಕಠೋರ, ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಸಹಿತ ಇವರ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಸಂಯೋಜನಾ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರ, ಮನೆಯ ವಾತಾವರಣ ಹಾಗೂ ಅವರ ಮನೋಧರ್ಮದಂತೆ ಚಿತ್ರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಅವುಗಳನ್ನು ಆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ರೀತಿಗಳ ನಡುವೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಲಾವಿದನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಆತನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಯೋಜನಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹಿತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜಲವರ್ಣದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ತಂತ್ರ, ಶೈಲಿ, ಕಲಾ ನೈಪುಣ್ಯತೆಗಳಿಂದ ನೈಜಕಲೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಸತ್ವಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕೃತಿಗಳ ನೈಜತೆಗೆ ಬಹಳ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾನವಾಕೃತಿಯ ಮುಖ, ದೇಹ, ಬಟ್ಟೆ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ನೆರಳು ಬೆಳಕನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಕೊರವಂಜಿ" ಚಿತ್ರ ಇಂತಹ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕದೂದ್ದಕೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇವರು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಂದಾಗುವ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರಿಂದ ಪಡೆದ ಕಾಳುಕಡಿ, ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಉಪಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಒಂದು ಜನಾಂಗ. ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಬಡತನದ ದೈನ್ಯ ಮುಖಭಾವ ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಸಿದ ಕುಟುಂಬದ ಭಾರ, ಬಡತನದ ಸಂಕೇತವಾದ ಹರಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊರವಂಜಿ ವೃತ್ತಿಯ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಬುಟ್ಟಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೋಲು, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭೀಕ್ಷೆ ನೀಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾತ್ರೆ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಡತನದ ಸಾಕಾರ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂಥದ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಅವರದೇ ಆದ ಶೈಲಿಯ ಆಕೃತಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವರ್ಣಗಳ ತೆಳುವಾದ ಲೇಪನ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಮೆರಗುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಚಿತ್ರ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈಗ ಇಂತಹ ಜನ ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳ. ಪಾರದರ್ಶಕ ವರ್ಣಗಳ ನವುರಾದ ನೆರಳು-ಬೆಳಕು ಈ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಮೆರಗು ತಂದಿದೆ. ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಯ ಭಾಗ ಸಂಯೋಜನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ತೈಲ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಯೋಜನಾ ಚಿತ್ರ "ವಿಶ್ರಾಂತಿ" ಈ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಬಹುಮಾನ ದೊರೆತಿದೆ. ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ "ಸಂತೆ"ಗೆಂದು ಬಂದ ಜನ ಕಡುಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾಸಗೊಂಡು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯ. ನೈಜಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ. ಮರದ ಕೆಳಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನರು, ಎತ್ತು ಹಾಗೂ ನಾಯಿ ಇವರುಗಳ ಮೇಲೆ ಆ ಮರದ ನೆರಳು ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪ ಪ್ರಖರತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರ ಹಾವ ಭಾವಗಳನ್ನು ನೈಜತೆಯ ಪಾರಾಕಾಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿವೆ. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಸೌಮ್ಯ ಹಾಗೂ ಉಗ್ರ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವೆರೆಡು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟಾರೆ ಚಿತ್ರದ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಮನುಷ್ಯರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೆರಳು ಬೆಳಕನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳ ಮುಖದಲ್ಲಿಯ ಉಬ್ಬು-ತಗ್ಗುಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೈಜತಿಯಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ತೈಲ ವರ್ಣದ ಸಂಯೋಜನಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಜಲವರ್ಣದ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಭಾವ ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವರ ಇಲ್ಲಿಯ ಆಕೃತಿಗಳು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಶೈಲಿಯಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅವರದೇ ಆದ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿಭಾಗದ ಜನಜೀವನ ಅವರ ವೇಶಭೂಷಣ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಂಡಸರ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ರುಮಾಲು (ಪೇಟ) ಹಾಗೂ ಹೆಂಗಸರು ಕಚ್ಚೆಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಕೆರೆಯ ತೀರದ ಜನ, ಸಂತೆ, ಹರಟೆ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಸಂಯೋಜನಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮನೋಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ನೈಜ ಕಲಾಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅನುಭವದೊಂದಿಗೆ ಆಹ್ಲಾದಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದ ನೀಡುವ ಜನಮನ ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ ಅವುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಗೋಜಿಗೂ ಅವರು ಹೋಗಿಲ್ಲ.

ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಜರ್ಮನಿ ಹಾಗೂ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳು

ನಾಗೌಡ ಅವರು ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಇಂಕ್ ಹಾಗೂ ಚಾರ್‌ಕೋಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ವಿಷಯಗಳ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಗೆಲ್ಲ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಚಿತ್ರಗಳೆಂದು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕಲಾಕೃತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೈನಂದಿನ ಅಂಕನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಭಾವಚಿತ್ರ, ಸಂಯೋಜನೆ, ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರು ಸಿನಿಮಾ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಚಲನಚಿತ್ರದ ದೃಶ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಸನ್ನಿವೇಶ, ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವೇಶಭೂಷಣಗಳ ಅಂಕನೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇವರ ಅಂಕನೆ ರೂಪಗೊಂಡ ನಂತರವೇ ನಿಜವಾದ ದೃಶ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಚಾಲನೆ ದೊರೆಯುತಿತ್ತು.

ಇವರ ಈ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳು ಸನ್ನಿವೇಶದ ನಿಜ ಅನುಭವದ ಆನಂದ ನೀಡುತ್ತವೆ. ರೇಖೆಗಳ ಚಲನೆ ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಆ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ದೈನಂದಿನ ಅಂಕನೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಹಿತ ಸರಳ ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮಾಣ ಬದ್ಧವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದು ಆಕೃತಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸ್ಪುಟವಾಗಿ ಇವೆ. ಹೀಗೆ ಇವರು ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಟುಂಬ

1938 ರಲ್ಲಿ ಸಂಕೇಶ್ವರದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮನೆತನದ ಹೆಣ್ಣಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾಂತಾ ಅವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರು. ಆದರ್ಶ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಇವರು ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದದೇ ಇದ್ದರೂ ಕಲಾವಿದ ಪತಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿದಂಥವರು. ನಾಗೌಡ ಅವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಸುಭಾಷ ಹಾಗೂ ಶಿವಗೌಡ ಇಬ್ಬರು ಇವರು ಕಟ್ಟಿದ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ ಸ್ಟುಡಿಯೋದಲ್ಲೇ ಕಲಾಪೂರ್ಣವಾದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಈಗ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾದ ಸುಶೀಲಾ, ಶೋಭಾ ಹಾಗೂ ವಿಜಯಾ ಇವರನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಾದ ಸಕಲೇಶ ಎಂ.ಬಿ.ಎ ಮಾಡಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊರ್ವ ಪ್ರಭುದೇವ ಸಾಫ್ಟವೇರ್ ಇಂಜನೀಯರ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಶಾಂತಲಕ್ಷ್ಮೀ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ ಹಾಗೂ ವಿವೇಕಿನಿ ಎಂ.ಸಿ.ಎ. ಮುಗಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಮರಿಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಾದ ಹರ್ಷ ಹಾಗೂ ಸಂಭ್ರಮ ಇನ್ನೂ ಕಂದಮ್ಮಗಳು. ಹೀಗೆ 91 ವಸಂತಗಳನ್ನು ಕಂಡ ನಾಗೌಡರು ತುಂಬಿದ ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಮರಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಹರ್ಷದಿಂದ ಸ್ನೇಹಮಯವಾಗಿ ಬೆರೆತು ಸರಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

'ವಿದೇಶಿಯರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸ್ವದೇಶಿಯರನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ' ಎಂಬ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ತತ್ವಶಃ ಪಾಲಿಸಿದವರಲ್ಲಿ 91 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಪಿ. ನಾಗೌಡ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರು ಇಂದಿಗೂ ಅವರು ಗಾಂಧಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ, ಕಚ್ಚೆಧೋತರ, ಮೇಲೊಂದು ಖಾದಿ ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸೀದಾ ಸಾದಾ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇವರದಾಗಿದೆ.

ಈ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ದಿನಾಲೂ ಅರ್ಧತಾಸು ಯೋಗಾಸನ, ರಾಜಯೋಗ, ಧ್ಯಾನ ಹಾಗೂ ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಾಚನದ ಹವ್ಯಾಸವಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಯುವಕರನ್ನು ನಾಚಿಸುವ ಹಾಗಿದೆ. ಕಣ್ಣಿನ ಪೊರೆಯ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋದವರಲ್ಲ. ಸಸ್ಯಾಹಾರಿಯಾದ ಇವರಿಗೆ ಉದ್ದಿನ ಪಳು ಎಂದರೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಇವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಹಿತ ನೈತಿಕತೆ ಸತ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು.

ಕಲಾಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಹಿ-ಸಿಹಿಗಳನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಿ.ಪಿ.ನಾಗೌಡ ಅವರ ಜೀವನದ ಮುಸ್ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಇಲಿದು ಕುಂಚ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಈಗ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಗೌಡ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತ ಜೀವನ ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದಿದೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸನ್ಮಾನ

ಐವತ್ತು ವರ್ಷದ ಕಲಾಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 1936 ಹಾಗೂ 1938ರಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬಂಗಾರದ ಪದಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ದೊರಕಿವೆ. ಸಂದ ಸನ್ಮಾನಗಳು ಅನೇಕ, ನಿಡಸೋಸಿ ಶ್ರೀಮಠ, ಸಂಕೇಶ್ವರ ಎಸ್.ಡಿ.ವಿ.ಎಸ್.ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ . ಇಂಚಲದ ಶ್ರೀಮಠದಲ್ಲಿ ಸ್ವಗ್ರಾಮ ಅಮ್ಮಣಗಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ 1995ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಿಂದ "ಸಿರಿಗನ್ನಡ ಗೌರವ" ಬಿರುದು ನೀಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿದೆ.

2001ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಂ.ಟಿ.ವಿ. ಆಚಾರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಯಿತು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಇವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಇವರಿಗೆ "ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ" ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

★★★

C.P. NAGOUDA.
SKV.

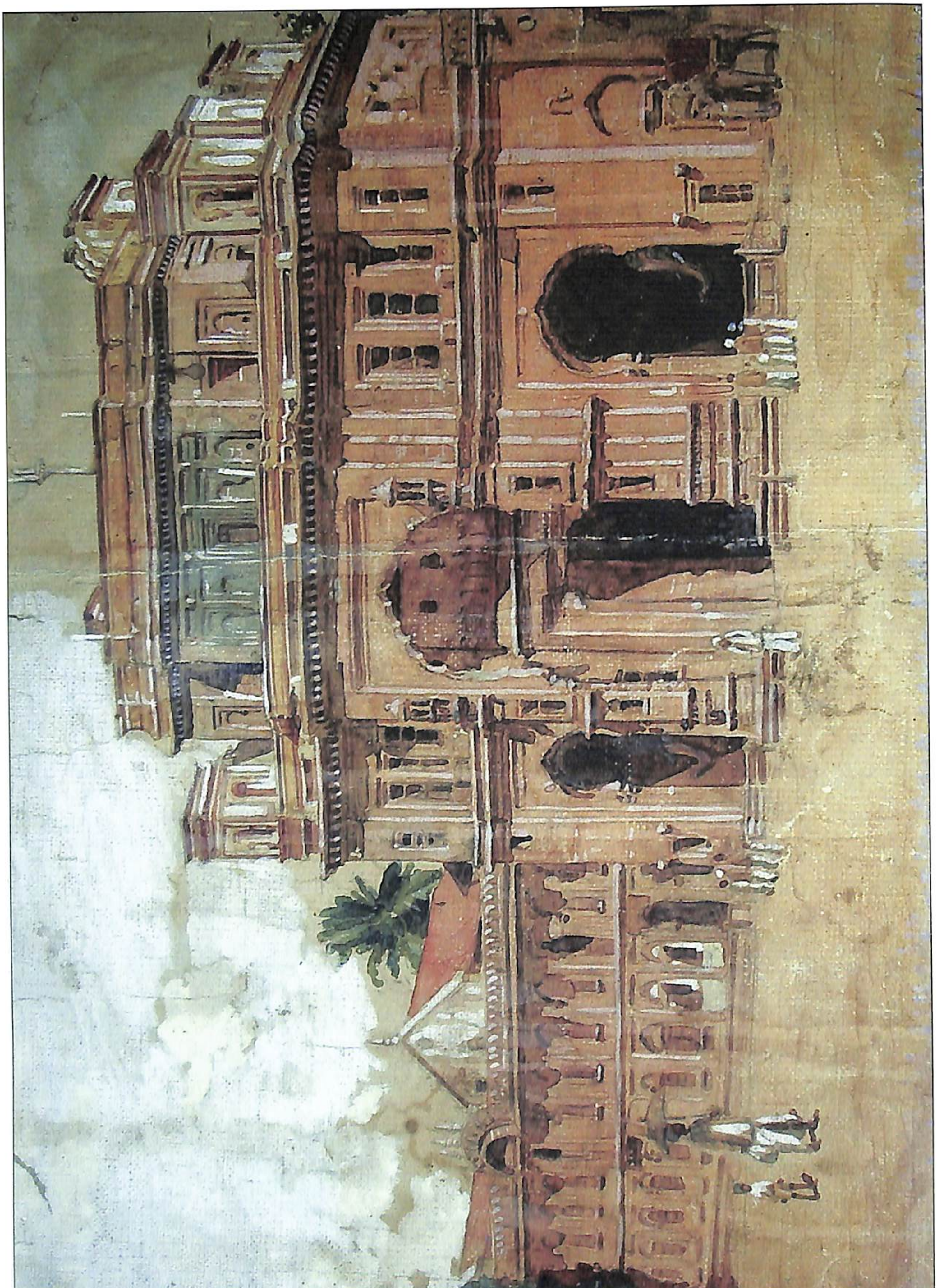

uda
2-87 SKV.

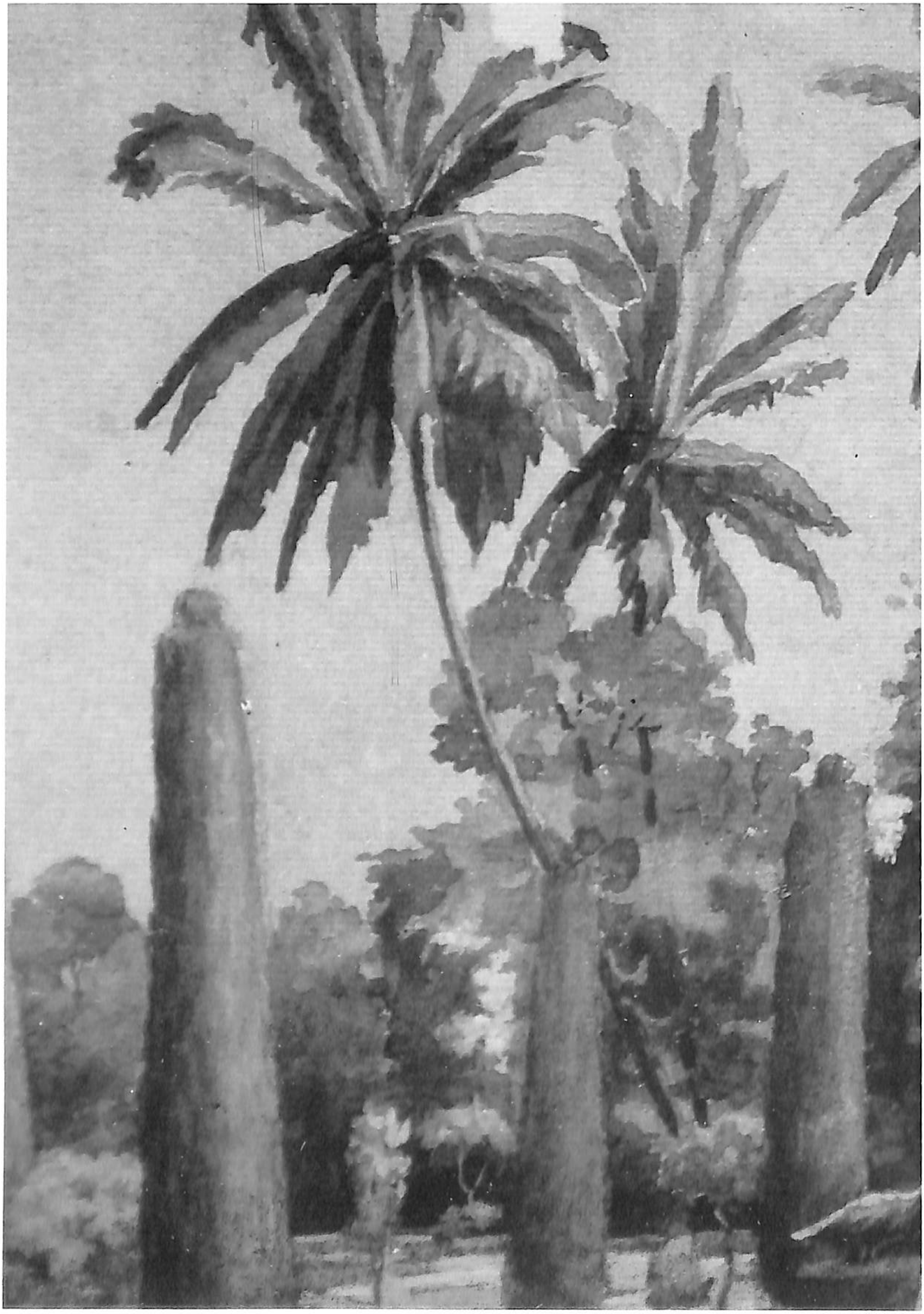

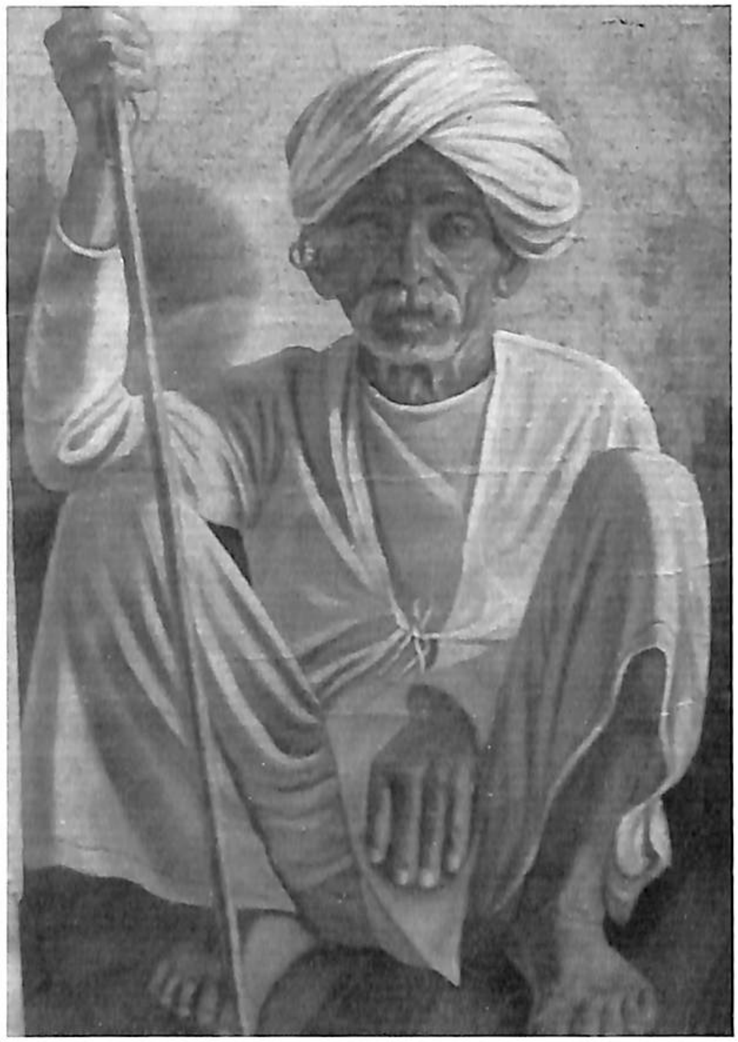

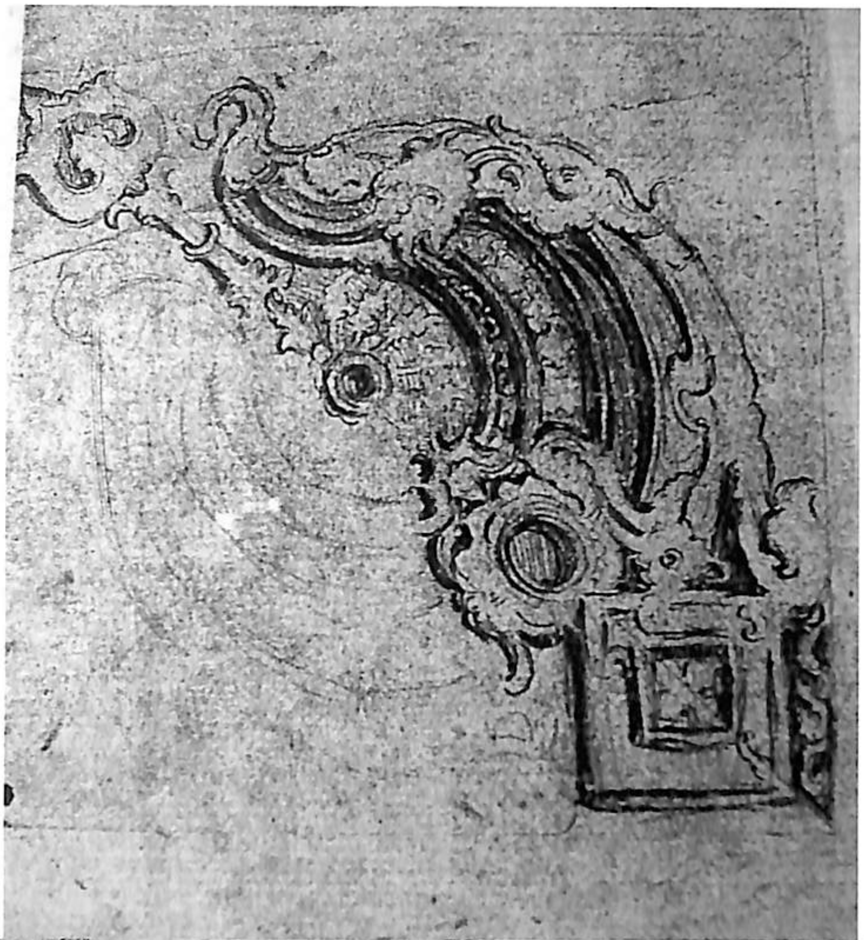

C.P. NAGOUDA

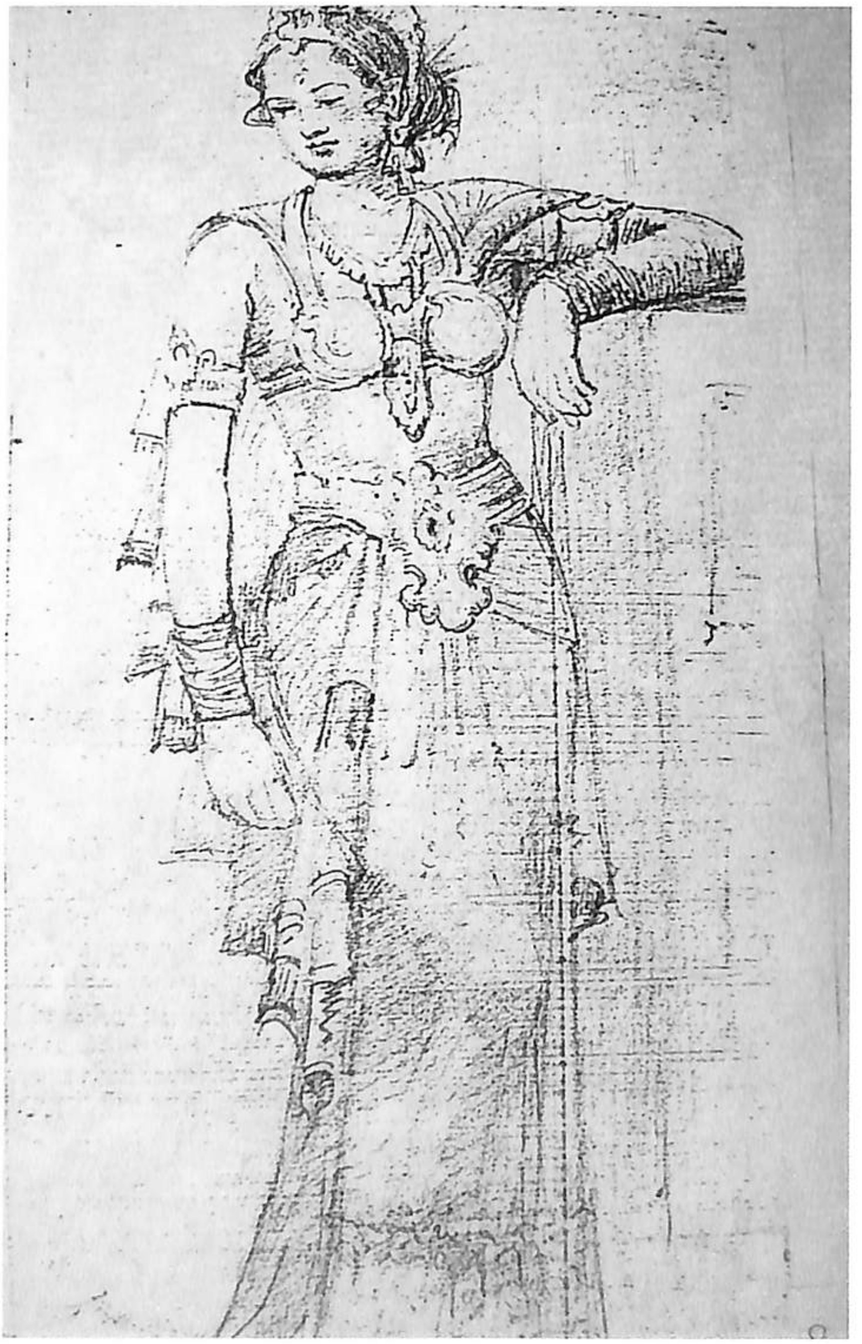

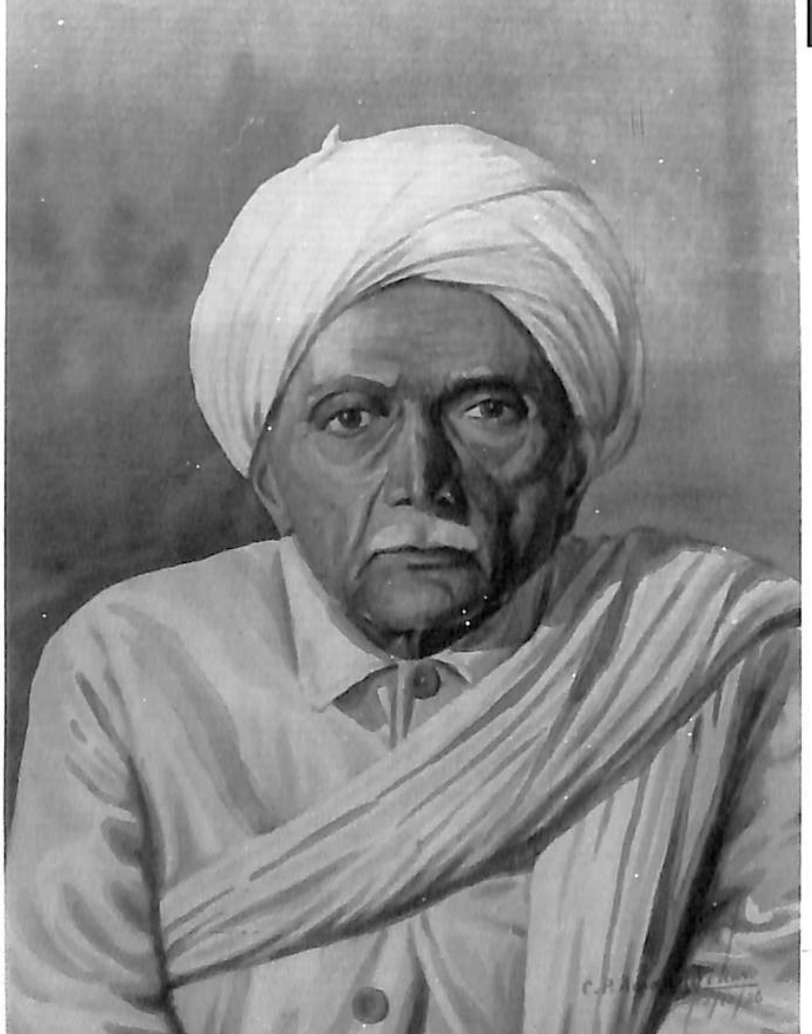

ಆಚಾರ್ಯ ಚಿತ್ರ

ಆಚಾರ್ಯ

C.P. Nagouda
SKV

SRI C. P. NAGOUDA

Belgaum district has been a prominent place for the development in the field of dramatics, music and art; and has produced many notable personalities, in spite of being a bone of contention to Karnataka and Maharastra States. The people of such kind have worked behind the scenes without aspiring for fame and glamour. The name that strikes most is that of Sri C. P. Nagouda, combined with simplicity and humility, the man has left behind a trend of his own in the field of Art.

He belongs to a down to earth family of persent of the village of Ammangi of Hukkeri Taluke in Belgaum district. He is Chennamallappa Paragouda Nagouda. Born to Sri Paragouda and Smt. Kasturibai in 1914, the couple believed in truthful living and lead life of spiritual attainment. C. P. Nagouda, a nanogenarian spent his childhood at Ammangi, completed his primary Education at Nidasosi and underwent secondary education at Chikkodi.

Main creative spring

The rustic atmosphere of the native village and tradition of the family influenced the artistic temperament and nurtured C. P Nagouda to be an artist. Apart from this the idol making tradition in the family by his cousins and relatives added to the deepening interest in the field of art. The house used to be filled with the idols prepared by Nagouda, then.

One can say that C.P.Nagouda was a God gifted artist who would paint a picture instead of lending a pencil to his friends at Ammanagi school. Fascinated by his artistic capacities, the villagers used to

approach him for getting decorative folk paintings done. Thus Nagouda has been a centre of attraction in the area for his paintings on walls, floor and on slates, which helped him bloom and get appreciated by teachers and alike.

As a child, he was in great demand among the villagers for his realistic paintings of scare crows and animals in the fields, while he watched his field to keep away birds. It is a proof of his artistic ability.

Art Education

The artistic instinct in C. P. Nagouda had made a home by his fifth grade and was invited by a circus company to paint for them. His brilliance in art was recognised by his art master Khaasghees at high school in Chikkodi and encouraged him to appear for drawing grade exams, which Nagouda passed easily. A good gentleman neighbour, Vinayak Rao Kulkarni recognised his interest in art and proposed to take him to near by Kolhapur; and the family too agreed to it.

C. P. Nagouda was fortunate to have his formal art education from Sri Ganaptrao Vedanagekar, Winner of President's Award in 1934. The congenial condition at that place brought a change in Nagouda to visualise his ambition to be an artist. Under the able guidance of Sri Vedanagekar, Nagouda learnt the basic features in fields of painting like Landscape, portrait, still life, and compositions in the academic style of Mumbai's J. J. School of Arts. He mastered the realistic painting and found prominence in this field. Apart from the formal education he would spend quality time in drawing the pictures of people at bazar, bus station etc. In the company of nature he would not only go after the scenic beauty of nature to be imbibed on his canvas, but also go for rapid sketch of about 50 to 60 per day; as he claims. As he was learning towards nature, he visited the valley of beauty at the Panchaganga river for his nature painting. He had captured the various aspects such as washerman, fisherman and their colourful display silhouetted on water.

'A painting based on fisherman was on display at an art exhibition, says with tinge of sadness that the painting was stolen.

He could still go through his memory lane to tell that he used to paint the natural aspects as plants, flowers, creepers, animals as they were. During his stay at Kolhapur he befriended notable artist friends such as Abalal Rehman, Baburao Painter, Madhav Rao Bagal, Acharekar, Parandekar, S. S. Kulkarni etc., and had a golden opportunity to exchange views on various aspects which enabled him to be worthy of winning prizes; as he claims.

With the influence and at command of his art teacher Vedanagekar, C. P. Nagouda proceeded to Mumbai for higher education in art. Nutan Kala Mandir became an ideal place where Nagouda continued his persuit in art in 1938. The institution, which was a favourite destination for Kannadigas, was started by artist D. G. Badiger and continued by Sri. G.S. Dandavatimath.

The Kala Mandir had the calibre to match with J. J. School of Arts Sri Nagouda opines that catering to the needs of students the institution provided the facility of models with different indian costumes. The students were even taken for out door painting classes by Sri Dandavatimath himself. Thus Sri Dandavatimath did not only guide the students but also helped them lead an able independent life. Many prominent artists. such as K.K Hebbar, Alamelakar, S.M. Pandit, Halavadankar and Mouli Gurijar, came to contact with Nagouda at the students circle of Dandavatimath.

Profession

In 1938, along with his learning he started his life as an earner with "Sagar Movitone" as an assistant art director. His stint in the celluiod world proved to be successful one as he could draw the bigger banners

of forest, palace, dance sequences etc., according to the demands of the film and directors.

It is of utmost relevance to know about the high intellectual ability of Nagouda in art direction. Once he was asked to prepare the material for a scene where Hanuman sits on the pile of his tail, Nagouda gave it a thought and had to work manually as there were no computerised assistance. He asked for thick rope and with the help of two timber pieces, he worked on the rope with wool and gave a perfect effect for the film.

Nagouda gained many allocades for even preparing colourful peacock feathers for a forest dance scene. In the meanwhile he got married with a girl from Sankeshwar, but he was too busy with his work.

In 1941 the dark cloud of communal violence rained over Mumbai. The frightened families urged the young couple to return to Sankeshwar. Having no other go and not an fagonising the elders, they returned home. That paved the way for hardship of starting a new life. That was a time wherein the coloured portraits reigned, known as a good artist, he painted the portraits of wealthy and influential figures of nearby towns and villages. No doubt, Nagouda had a bit of land to support his family, but as children came along, he took up photography to manage the household.

Nagouda had to depend on daylight for his new profession as the village did not have the facility of electricity in 1944. His experience in the movie world helped him a lot. As he moved on in photography the art world in him took a back seat.

Eventual arrival of electricity, establishment of sugar factory brought people customers and money to "Subhash Photo Studio", Nagouda got a house of his own and comfortable life. Trouble free and

quite which life once again made him to go back to his art world.

Nagouda got involved himself completely in his world of drawing portraits and landscape paintings. He could do that as his two sons became of themselves as helpers in studio and then were quite able to manage independently.

It was a mammoth task for Nagouda to have recognition for his work in a village like Sankeshwar, as it had not known about the art world. But he proceeded with the job of kindling the light & interest in art among the youth. He made a part of his studio as art gallery and displayed his paintings of portraits and landscapes there.

There came up Ambedkar Art School, wherein he went for sharing and demonstrating the methods of drawing to the students. Students used to invite him to show their works. He would advise them to paint as they felt. He added that an artist had to equate the proportion with his inner eyes. A true artist would be formed only' when an of this fact downed on him. Nagouda found contentment in this type service towards art and its followers. and draw of nature awareness of selfless

Nagouda had thus been invited by many "Mathas". He has drawn life size paintings of Swamijis at Bailhongal and at Nidasosi. He created the story based painting of goddess Annpurneshwari on Six canavas. His creations can be found at Hubli, Belgaum, Bangalore, Gadihinglaji Nippani, Chikpeth, Hebbar, Ammanagi, Gokak, Sankeshwar etc.,

While at Mumbai Nagouda's illustrating works were published in Maratha Mary, Kirloskar and Gujarati monthly magazines as well in Illustrated Weekly. During this period he identified and initiated as C. P. Ammanagikar, referring to his birth place, besides people at Kolhapur recognised him as a person from Ammanagi. So Ammanagikar was a natural choice His return to Sankeshwar made

him known with his family name 'Nagouda' and it remained the same. Ever since.

Creation

Relastic art and abstract modern art are the categories that one finds in the present artistic scenario but it is the device of the artist based on his mental attitude, Nagouda's device has ever been realistic art as his contemporary artists like, Dandavatimath, Alamelkar Halabhave, Minajigi, M.A. Chetti, Acharikar, Pandit etc.,were prominent exponents of this style in their works of portrait ,landscape painting, religious compositions etc.,

The changes brought about by the time in the world of art with the advent of abstract modern art, the realistic artists found it difficult to adjust. They wanted to have their art style to survive and help them in their livelihood too. Whatever may be the ideals of abstract modern art and its soleman hyman of "art for arts" sake was very new to people like Nagouda. Thus the modern art did ,not attract him. He believed, art is the choice and individual expression of each artist.

The modern art in its rush of ideals, styles and aspirations, does not make an artist get relevance to his work, but it gets its contemporary value only at the experimentation level. Thus the realistic art style remains contemporary and relevant to any given date. This so happens as an observer beholder of art would like to see what appeals to him most. This is why many western museums have a number of such displays of works by Rombarnt Da-Vinchi, Michaelangelo, proving their worth as they attract thousands of art lovers and others till today. This attitude can also be seen in Indian scenario. The realistic art prossess the quality of visualisation it becomes a dear thing to the hearts of on lookers Nagouda involved himself in such endeavours that pleased as his contemporary society and mastered and continued to do it.

As a result the works of art are the reflections of the life of an artist in turn, the artist is an embodiment of the society. Thus the artists worked asper the needs of society and were contented about it. Nagouda too is one among them.

Art Works

On his return from Mumbai, Nagouda worked on water colour, oil colour, pencil work and even stamping in the academic style. He created landscape painting and portraits etc., in water colour. The medium of water colour is the best suited for transperency method but the most difficult one to manage. Indian art world has been known for the water colour medium. Nagouda stands apart in this form as he was influenced by his teachers & friends, and absorbed the methods and finesse in creating his works and did a great job. It is usually the tradition to use water colour for landscape painting. But Nagouda exceptionally used this medium even in portraits, life painting, and composition painting. This only goes to show his prossess in water colour painting.

Nagouda had an inspirational instinctive attachment towards landscape painting. This, he believed, interest in nature brings out the real artist to the surface. The colour variation and the play of colours in light and shade would enhance the real-feel of art and bliss out of it.

This landscapes remind us of 'old masters' of great western artists arid their influence to a large extent. The influence of west was obvious as Indian artistic world never had its own mark in landscape painting. Thus Nagouda is not an exception to this rule.

Nagouda's works of "Kolhapur Civil Hospital" and its old 'Rajwade' are the vivid presentation of his mastery with a few colours of blue, yellow and brown. The blue just depicts the solidity of the hospital and colours are still fresh and rich in their combination. The

use of physique of the landscape, proportional presenting of light shade, the movement of people and the minute presentation of buildings are a ,proof of his calibre in the transparency of water colour style and perspective visualisation and values of shadows.

The object and its conducting are not the points that speak about the worth of an artist. But the works of Nagouda set him apart just because of the part of the landscape, choosen and the wave in which they are presented on papers. His work of Kolhapur temple stands as an exemplary example. In the academic style presentation the section of the temple selected, presenting it at the time of rising day, the effect of shadows, use of perfect transperant colours, people depicted taking rest and making ritual rounds around the sanctumsanctorum temple's structural features its minute sculptural depiction structures strength make it a class of its own. The vividity put to its extreme quality silhouetting effect of temple and people compels the on lookers to admire Nagouda.

Nagouda has been an equally acclaimed hand in portrait as in landscape painting. In his prime time, as an artist portrait painting was considered the highest mark of an artists professional life. This was the primary need of an aspiring artist. This kind of painting was based on pictorial based and model based. This mode of art is not restricted only to presenting a perfect outer picture but to bring out the inner-self of the model out to the surface, when this portrait painting faced hard times to survive, Nagouda became the harbinger of a revived life to this art form.

It is important that an artist has to be very conscious of producing right & perfect portrait like the model. Further he has to note the colour contrast combination in and around the model says Nagouda . He has produced such works of art in water and oil paints.

One can have a look at the oil painting of a centigenerian

'Channappajja' of Ammanagi in which one can exclusively observe the effect of old age. The turban, the shirt and the creases on them, have been. given three dimension effect; the effect of shadow of even the shirt thread is note-worthy.

In this regard another worth mentioning work water colour of Nagouda is that of the model 'Tatya Saheb Inamdar's' in 1936. Here the strokes of brush, contrast of colours and their aesthetic effects are great. Usually in protrait, one observes the mixing of colours for proper effect. But in the above mentioned work the light effect is from right side-thus gets the shadow on left and this effect has been enhanced by their dimensional imaging. The lines of the face bring out the skin effect to its perfection. Brightness on forehead and nose, white moustache and vermilion 'Tilak' closely contrast with the face which gets the lively effects to the portrait. The turban, the shoulder 'Veil' and white coat's shadow have been given blue coloured effect. The structures of cotton dress, their creasing and shadow effect are done with minute attention. The proportionate ups and downs of face only goes to show Nagouda's mastery over anatomy of the human features.

Thus the perfecting the feel of the personalities in pictures are the hall mark of C.P Nagouda. So one can easily understand the character of the person in the portrait.

For composition works Nagouda selected social, historical and religious subjects. These works had the influences of his home surroundings, and his understanding of the subjects he selected for painting. There is a perfect blend of all these in such manifestations. This is what tells us about the uniqute personality of an artist.

This kind of paintings were done in water-colour medium. Blending the Indian sensitivities with his craft, style and artistic skill, he has successfully brought out the natural effect of the features in his paintings.

Every human feature with its dress physique and appearance and the shadow effects get his minute attention.

"Koravanji" (work of art) a gypsy tribe seen all over Karnataka is an example of this. The composition further reveals the future of the lady too. The picture brings out her life style of gathering alms, her poverty, child at her side signifying the family burden, tattered clothes, professional box on head alms bowl in hand show the poverty in its incarnation. Added to this Nagouda inimitable style & contrast of colours in the painting make the perishing tribal culture of Koravanji's. The shades of light, the colour of walls enhance its appeal to the beholders.

'The Rest' another of composition painting brought the gold medal for C.P. Nagouda The composition contains the people taking rest on 'Bazar Day' Natural appearance of the work is the dominating factor. He has put the people resting under the tree, shades of shadow on oxen and dogs lying nearby in a minute sketch. Around it one can observe the bright sunshine. The feelings and attitude of the people taking rest using cool and warm colours has only made the picture reach its cresendo in effect. The facial features in comparison with the shadow and its structures depict atmost quality of realistic presentation.

A look at his oil paint works show his deep knowledge in water colour. They give an impression of influence of academic style. But C. P. Nagouda has successfully carved his own uniqute styles. His presentation of the people and culture of North Karnataka and border areas their way of life, costume particularly turban of male folk and destinct way of wearing saree show the influence of Maharastra culture and his comprehension of his time and environment. Like wise the people; living nearby lakes, Bazars and gossiping, presentations show his individuality and realistic style. These works have been made to captivate the attention and give a sublime happiness to the on lookers. He has made such works of art in such a number that he did not even

bother to keep the count. Some of his works are on display in Germany and America.

Line Drawings

Nagouda is a complete artist as he has left no media of expression untouched. He did try his hand in pencil work ink and charcoal works. These were considered as only basic sketches then unlike now. Apart from the daily sketeching, he has involved himself in portrait composition work and landscape painting too.

These sketches were basically prepared as an assistant art director at Mumbai. The set used to be prepared only when Nagouda would make a sketch of it.

The sketeches too give the real aspects of the situation. The skill in sketeching and their aesthetic sense brought life into the celluloid world. Even the routine sketches are vivid, minute and proportionate; showing his mastery here.

Family Life

He married Shanta of a well cultural family of Sankeshwar in 1938, and had a perfect life partner. She supported him in every possible way. He was blessed with two sons, Subhash and Shivagouda, who worked in his studio, are now leading a contented retired life. His daughters Sushila, Shobha and Vijaya are well settled with their husbands. His grandsons Sakalesh completed his MEA and is working as a professor at Bangalore, Prabhudeva is a software engineer. Shantalaxami is a diploma holder in architecture and Vivekini is has completed MSc. His great-grand children Harsh and Sambram are just kids now.

C.P. Nagouda has seen 91 springs in his life, which is full of happiness , contentment, with his children, grand children and great grand children.

The Man

Nagouda is an ardent follower of Gandhiji to t.1Us day. He followed the dicturn of "Renounce Videshi, own Swadeshi". The 91 years old Nagouda dresses with a topi (Gandhi Cap) traditional 'Dhotara' and a khadi shirt. Simplicity has been the ornament of Nagouda.

In this old age, he maintains regularity in Yoga, Raja Yoga, Meditation and reading of Bhagavadgeeta and Hymns of Basavanna and is a self reliant man. He maintains a good health that a young can envy. He has never visited a hospital except for cataract operation. Being a vegetarian, he likes Black seed wafer. He lead an ascetic life and encouraged his children to be honest ,morally right and truthful.

A life, that has seen all good and bad, is now in dull colours of dusk. The brush wants rest. Now a days he stays with his son Sri Shivagouda, quiet satisfied and contented.

Awards

In his career spanning 50 add years, he has a number of awards in his account.

In 1936 and 1938 he got Gold & Silver awards with merit certificate. Nidasosi Sri Math SDVS of Sankeshwar, Inchal Sri Math, Ammanngi and Chikkodi have showered awards on CP Nagouda. In 1995, literary foundation of Belgaum district honoured him with the title in "Sirigannada Gourava."

In 2001 he received M. T. V. Acharya' award, In the same year Karnataka Government awarded Rajyotsava Prashasti for his work in the field of art.

* * *

ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ

Karnataka Lalitakala Academy